VYCPÁVAČ ZVÍŘAT

JAROSŁAW GRZĘDOWICZ

TRIFID

Přeložil Robert Pilch.

Jarosław Grzędowicz
Vycpávač zvířat

Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, rozmnožována ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.

Wypychacz zwierząt
Copyright © by Jarosław Grzędowicz
All rights reserved.
Translation © Robert Pilch, 2014
Cover © Elena Moiseeva | Dreamstime.com
© Stanislav Juhaňák – Triton, 2014
ISBN 978-80-7387-777-4

Stanislav Juhaňák – TRITON, Vykáňská 5, 100 00 Praha 10
www.tridistri.cz

JAROSŁAW GRZĘDOWICZ

VYCPÁVAČ ZVÍŘAT

VYCPÁVAČ ZVÍŘAT

JAROSŁAW GRZĘDOWICZ

Stanislav Juhaňák – TRITON

Koníček tety Konstancie

„Amen," zazpíval kněz a mahagonová rakev tety Konstancie se na plátěných popruzích ponořila do země – zlehka jako potápějící se ponorka.

Všechno vypadalo, jak mělo. Starý hřbitůvek, nazelenalé kamenné náhrobky zahalené mlhou, bezlisté větve stromů, krákání vran a skupinka příbuzných oblečená do černého. Náladu kazilo jen bzučení hudby ze sluchátek na uších mé sestřenice a nenávistné pohledy ostatních smutečních hostů. Vypadali, že mají strašlivou chuť pomoci mi spadnout dolů za rakví a potom hrob rychle zasypat a zatančit na něm ptačí tanec.

Na pohřbech starých lidí dochází k zoufalým scénám jen zřídka. Teta žila hodně dlouho. Až do konce zůstala soběstačná a osud ji ušetřil trapných projevů stařecké demence. Nedostavuje se žádné zoufalství, protože smrt někoho jejího věku většinou není překvapivá. Jenže teta vypadala nezničitelně. Do posledních dnů vedla čilý společenský život. Ještě před pár lety cestovala po světě, až jedné únorové noci náhle tiše a klidně zhasla ve spánku, jako by jí Bůh vypnul proud.

Všichni by to tak chtěli.

Když jsem se ptal lékaře sanitky na příčinu smrti, jen zabručel: „Dvaadevadesát let, co jste asi tak čekal?!"

Od toho okamžiku začal můj život. Opustil jsem bratrstvo lidí bez domova. Konec toulání. Konec cpaní celého života do čtyř čtverečních metrů pokoje v bytě mých rodičů. Ve věku dvaceti osmi let jsem se stal člověkem, který má vlastní střechu nad hlavou. Díky tetě. Rozhodně jsem nebyl jejím nejbližším příbuzným, ale měla mě ráda, zatímco ty ostatní ne. A proto na mě přepsala svůj dům i s vybavením, a ještě zaplatila notáře.

To proto se na konci pohřbu všichni beze slova po skupinkách rozešli domů a na mě se nikdo ani nepodíval.

Ukradl jsem jim tetin dům.

To, jak hodně se změnilo, jsem pochopil teprve ve chvíli, kdy jsem za sebou zavřel dveře na petlici a položil svazek klíčů na komodu. Svých klíčů. Na svou komodu.

Poprvé v životě mám své vlastní dveře.

Dům, ve kterém jsem byl už tisíckrát, teď vypadal cize a divně. Obydlí mě zahalilo tetinou vůní, jejími zvyky a podivínstvím. Nejsem velkým příznivcem starožitností. Nevěřím na poklady ukrývající se v kufrech od věna na půdě. Když listuju starými papíry, kýchám. Nemám vztah k porcelánovým serepetičkám. A teď jsem mezi nimi měl žít.

Nejděsivější věcí byla postel. Postel s rozházeným ložním prádlem, ve kterém zemřela. Nedokázal jsem si do ní lehnout. Ložní prádlo jsem vyhodil, ale moc se tím nezměnilo. Věděl jsem, že vyhodím i samotnou postel. V lednici na talířku ležel nakousnutý krajíc chleba s tvarohem. Tetiny porcelánové zuby nechaly v chlebu stopu ve tvaru půlměsíce.

Stůl. Kruhový stoleček, u kterého se setkávala se svými čtyřmi kamarádkami. Sedávaly u čaje, zákusků a zavařeniny a pak, po vyprázdnění další lahve višňového vína, zapálily svíčky, chytily se za ruce a vyvolávaly duchy. V kruhové desce stolu byly už kdysi dávno vyřezány a inkrustovány prapodivné symboly. Uprostřed proplétající se mnohoúhelníky dekorované zvláštními znaky, a kolem nich prstenec s ozdobnými literami uvnitř. Tisíckrát po oné desce klouzal zvláštní talířek, vedený spojenými dlaněmi pěti stařenek, které chtěly hovořit s mrtvými.

Teď už ale zemřely i ony samy. Teta byla nejstarší z nich, ale odešla jako poslední. Konec.

Žádné další sabaty už nebudou.

Teď tu budou ležet tácy s chlebíčky, stát láhve a časem i můj notebook. Porcelánové figurky skončí v krabicích a poputují do sklepa stejně jako většina rozpadajících se

okultistických příruček, knih tajných věd, amuletů a skleněných koulí. Plamínky svíček už se nebudou bezdůvodně naklánět ze svislého směru, za záclonami nadouvajícími se neexistujícím vánkem se nemihne Mickiewiczův přízrak. Konec.

Teď tu bydlím já.

Ale stejně jsem se první noci, strávené na nafukovací matraci, kterou jsem koupil v supermarketu, docela bál. V domě panovalo nezvyklé ticho a tma. Někam zmizely všechny zvuky města: houkání klaksonů, šumění pneumatik, skřípání tramvají. Bylo tu jen ticho a důstojné tikání velkých hodin. A také vrzání prken staré podlahy způsobené změnami teploty, klapnutí, se kterým se otevírala zkroucená dvířka skříní, vrzání, s nímž se otevíraly a zavíraly šuplíky.

Věděl jsem, že se to u starého nábytku stává. Vibrace. Změny teplot. Slabé zámky.

Přesto jsem to do svítání skoro nevydržel.

Během několika následujících dní mi veškerý volný čas zabralo zvykání si na dům. Každé ráno jsem zavíral otevřená dvířka a šuplíky, uklízel jsem věci, které zvláštní náhodou spadly v noci na zem. Vynášel jsem pytle se starým oblečením, krabice neuvěřitelně zašlých krámů a kuchyňských potřeb, zaschlých kosmetických přípravků. Navzdory předchozímu rozhodnutí jsem se ale nedotkl ani figurek, ani tarotových karet, ani tlustých svazků o tajemných vědách.

Nějak jsem nemohl.

Začalo to třetí noci, když jsem si myslel, že už jsem si na dům zvykl. Předpokládal jsem, že je to jen noční můra.

Nejdříve přišel zvláštní pocit, jako bych propadl matrací svého nového gauče a zřítil se kamsi do světelné propasti. Viděl jsem kolem sebe přelévající se světelné tvary, míhaly se v nich tlamy prapodivných, děsivých bytostí, cvakaly na mě čelisti, natahovaly se po mně drápy. A pak jsem najednou stál nahý v obrovské sloupové síni, pod

klenutým stropem, a všechno se černě lesklo jako hlazený čedič. Kolem kroužily poloprůhledné přízraky, vlnící se jako útržky jemného mušelínu. A někde ze stropu nade mnou mi hřmící hlas pokládal otázky.

Divné otázky. Na situaci v Iráku. Na to, co řekl nějaký politik. Jaké je počasí.

Někdy jsem odpověď znal, a někdy ne. Pokud ne, cítil jsem zklamání bytostí, které mě vyslýchaly. Ledové, pronikající až do morku kostí, skoro bolestné. Bylo to jako mučení.

Probudil jsem se zalitý potem a okamžitě jsem věděl, že je to jen noční můra. Přesto jsem se další noc bál usnout.

Později jsem pochopil, že to nebyl jen sen.

Když se mi to samé stalo za bílého dne uprostřed kuchyně, nad hrncem s polévkou. Bylo to stejné: strašlivý, bezmocný pád mlhavým neonovým vesmírem a potom výslech v černé sloupové síni. Desítky otázek, chlad podlahy a děs.

Když jsem se vrátil, ležel jsem na kuchyňské podlaze a v hrnci syčely a doutnaly zuhelnatělé zbytky mé polévky, přiškvařené ke dnu a stěnám hrnce.

Samozřejmě mě ze všeho nejdříve napadlo, že jsem se zbláznil. Jenže tomu není tak snadné uvěřit, jak by se mohlo zdát. Kromě těch divných záchvatů halucinací jsem myslel a jednal naprosto vyrovnaným způsobem.

Jednou jsem ale při tom nebyl sám. Navštívila mě jedna dívka. A rozhodně jsme nehráli karty.

Když jsem se probral na podlaze, byla pryč. Nezvedala mi telefony. Nechtěla se mnou mluvit. Teprve po několika dnech jsem ji přinutil, aby mi řekla, co se stalo.

Vytáčela se, vymýšlela si, až nakonec propukla v pláč a s nervózně propletenými, třesoucími se prsty vykoktala celý příběh.

Zmizel jsem. Nejdříve jsem se v její náruči začal stávat mlhavým a nehmotným a pak jsem najednou zmizel. Zůstala sama.

Každý by utekl.

Teprve potom jsem zavolal Adrianovi.

Adrian je jediný skutečný okultista, kterého znám. Mává kyvadélky, bez přestání mluví o energii, entitách a kouzlech. Dlouhá léta jsem ho považoval za neškodného blázna, ale teď už jsem si nebyl tak jistý.

Přijel okamžitě. Tohle bylo něco přesně pro něj, stejně jako pro felčara záhadná africká choroba soužící kamaráda primáře. Bezradně jsem sledoval, jak přechází po mém domě se závažím pohupujícím se na provázku v ruce, jak kreslí křídou na mou podlahu kruhy a písmena zvláštní abecedy. Poslouchal jsem, jak si mumlá pod nosem: „Ta kredenc přímo sálá, co se tady dělo?“, „No, tenhle obraz bych sundal.“, „A co se stalo tady na té podlaze?“.

Sám jsem to chtěl. Čekal jsem na diagnózu. A neměl jsem v úmyslu vysmívat se jí.

„Dům může být posedlý,“ prohlásil nakonec. „Říkal jsi, že tvoje teta byla okultistka. Myslím, že za tu spoustu let si jisté… entity… no, zvykli si tady pobývat duchové. Teď už tu teta není, ale oni se vracejí. Případně je ten, kdo něco chce, tvoje teta.“

Zaujal ho stůl.

„Dokonalý! Poklad! Kde ho sehnala? Když máme tuhle věc, můžeme se něco dozvědět okamžitě.“

Tak se v mém domě zase rozhořely svíčky, ubrus znovu přistál na židli a v obýváku opět nastala doba temna.

Nepoužili jsme tetin talířek. Adrian mi podal jednu ruku a druhou s kyvadélkem natáhl nad střed stolu. Já jsem měl jen sedět s rukama na desce a nepřekážet, ale stejně jsem se cítil jako pitomec.

Netrvalo to ani moc dlouho. Závažíčko se nejdříve začalo kývat, potom sebou škubat do všech směrů, až se nakonec vychýlilo do strany a ukázalo na první písmeno, vyryté na okraji stolu: D. A pak na další a ještě na jedno.

„DOBRÝ DEN, KRYŠTOFE,“ četl Adrian. Zježily se mi vlasy. Dala se do mě zima, plamínky se naklonily směrem od stolu. Polkl jsem naprázdno.

„Dobrý den, teto," řekl jsem. Ne zrovna chytře, ale zkuste najít někoho, kdo by věděl, jak se v téhle situaci zachovat. „Jak se tam máš, teto?"

„ZPOČÁTKU JSEM SE TROCHU NUDILA," recitoval Adrian mechanickým hlasem. „ALE TEĎ UŽ JE DOBŘE. TEĎ VYVOLÁVÁM ŽIVÉ."

Hodinář a lovec motýlů

Než hospodyně uvaří moji ranní kávu, obstará první nákupy. Jsou věci, které musím mít na stole čerstvé každý den. Rohlíky s mákem a černým kmínem, koblihy a housky od Wentzla, krabičku „egyptských". Ale taky „Čas", „Ilustrovaný denní kurýr" a „Polský deník".

Rána začínám s tiskem. Nejsou to noviny z mojí doby. Nenajdete v nich slovo „orgasmus"; je to prozatím neprozkoumaný jev a rozhodně je tajný. Neuvidíte dívčí bradavku, odhalené nohy ani hýždě. Nevyskytují se tu ani pojmy „manažer", „soubor avi", „hypertext", „konceptualismus", ani slovní spojení „vřelé, gayské ovzduší"…

Přelétávám očima po článcích, beze studu odhalujících názory autorů, kteří nevědí, co je to politická korektnost, a zároveň maskují obyčejnou neznalost. Články založené na drbech, svědectvích, informacích předávaných telegrafem nebo telefonem. Baví mě slova jako „referendář", „vašnosta" nebo „pršiplášť", ale už jen trochu. Vzbuzují nanejvýš mírnou shovívavost.

Hledám slova, na která jsem citlivý. Jména, události. Něco, co může znamenat, že se svět chystá ubírat směrem, který znám z historických učebnic.

Za rok nastane září třicátého devátého roku. A přestože vím, že se nic nestane, uvědomuji si, že celou dobu budu hledět na oblohu a očekávat bomby.

*

Měl jsem raději hrát piky, pomyslel si kněz Gorzelski ponuře. A možná taky nepít tolik višňovky. Je to skoro hřích. Asi…

Bryčka rachotila na žulových kočičích hlavách, za stromořadím lip těsně nad linií obzoru měla vzápětí začít šedivět obloha. Přicházel opožděný podzimní úsvit. Gavrilo práskl do koní, dusot kopyt zrychlil. Kněz se chvíli přehraboval v kapse pláště, až konečně našel tabatěrku a sirky. Gavrilova široká ramena jako obvykle ve čtvrtek vyjadřovala svaté pobouření, vozka se ale neosmělil říct ani slovo. Kněz zastrčil filtr cigarety mezi vysušené rty a zachrastil krabičkou.

A taky jsem neměl jíst tu kachnu, panenko svatá, pokračoval mlčky ve výčitkách svědomí. A tolik paštiky… a taky tu kančí klobásu, a hříbky… a „mysliveckou", můj Bože… Kolik jsem toho vypil? Nepočítaje víno, samozřejmě, víno je v podstatě biblické. I když jeřabinové asi ne, zarazil se. Stejně jako arak, slivovice a anglická whisky. Jeřabinové je důležité pro zdraví, ale obávám se, že jsem pil i nějaký koňak, protože po večeři přece není možné nedat si koňak… obzvlášť když je francouzský…

Sirka se správným koncem dotkla škrtátka a otec Josef vdechl voňavý dým.

Doufám, že jsem se nedopustil nějakých nechutných nabídek vůči ženám, zneklidněl. Vdova se při loučení nějak zvláštně usmívala… Můj Bože, její tělo je tak mdlé, pomyslel si ustaraně. Moje se tím pádem musí zdát mdlé dvojnásob. Co jsem jí napovídal?

Tančil jsem…! probral se na okamžik, dotčený děsivou vzpomínkou. A zpíval jsem kuplety…! Odpusť, pane…

Dosud mlčící Gavrilo si hlasitě odplivl skrz zuby.

Bryčka projížděla těžkou, inkoustově černou tmou posledních minut před úsvitem, mezi stromy se v chuchvalcích povalovala mlha, kopyta zvučně klapala o dlažbu.

První záblesk šlehl sinalým, acetylenovým světlem v okamžiku, kdy už nešťastný farář upadal do spánku ztěžklého výčitkami svědomí. Jako bezhlesý úder blesku uprostřed prázdných pastvin. Jeden záblesk ostrého světla přeťal cestu pásy stínů a zmizel. Znovu nastala temnota.

Na horizontu viditelná hlavní ulice v Biernatyči, osvětlená už rok elektrickými lampami a mihotající se jako šňůra světelných korálků, náhle zablikala a zhasla, jako by vesnice zmizela v břiše přízračného leviatana. Zavládla neproniknutelná temnota, zdálo se, že dokonce i hvězdy pohasly. V hluboké, jednolité černi začali sborově výt psi.

„S tou elektřinou jsou jenom potíže," odfrkl si Gavrilo a ještě jednou práskl opratěmi. „No! Hyjé!"

Rachotící kopyta zrychlila, ale mnoho toho vidět nebylo. Dvě lucerny se svíčkami visící po stranách bryčky vrhaly asi tolik světla, jako by hořely v sudu s černou kávou. Jejich záře sotva sahala ke kočičím hlavám na cestě a jen zlehka se dotýkala stromů u krajnic.

Už abych byl na faře, pomyslel si kněz. Už abych byl v posteli, dnes už snad nic nevyvedu…

Další záblesk zalil celé okolí rtuťovitým světlem, rozkrájel cestu pruhy stínů a rozlil se po polích.

„Co za ďábla…" ucedil kněz Josef a zastínil si obličej před tou září.

Ze všeho nejdříve jej napadlo, že se někdo pustil do sváření, nebo kdesi vzplanul nějaký požár. Proč k ránu a uprostřed pustých polí – kdo ví, ale je třeba uznat, že farář nebyl pověrčivý člověk.

Na horizontu planul výrazný modrošedý oheň, vytvářející cosi ve tvaru skleněné kopule, v jejímž nitru se mihotaly syčící blesky, olizující její stěny. Přímo uprostřed hořelo světle fialovou září miniaturní slunce.

Bryčka se zastavila.

„Ježišmarjá," vykřikl Gavrilo sevřeným hlasem.

Aha, takže nemám delirium, pomyslel si kněz Josef uvážlivě. Protože to vidí i Gavrilo. Takže to musí být trest za nezřízené jedení a pití…

Kopule planula uprostřed pole a osvětlovala celé okolí. Vzduch byl zvláštně kovový jako při bouřce a Gorzelski cítil, jak mu vstávají vlasy na hlavě. Nedokázal to pochopit, ale rozhodně se necítil připravený na zázrak. Ne dnes… ne v polovině cesty mezi večeří u hraběcí rodiny

a hlubokým spánkem na útulné faře. Zdříml by si, odsloužil ranní mši a pak si vzal aspirin a vrátil se do postele. Tohle není dobrá chvíle na zázraky. Ne dnes.

Polokoule ostrého světla zářící uprostřed polí trochu pohasla a uvnitř se objevila klečící lidská postava. Nahý muž, schoulený, s rukama u těla a se skloněnou hlavou. Kolem v rovnoměrném, geometrickém kruhu hořela tráva. Farář zkameněl.

Gavrilo přesně naopak. Ještě jednou zaječel: „Ježišmarjá!" seskočil z kozlíku a bez rozmyslu se rozběhl do tmy, bleskově, jako by to nacvičoval celý život. Kněz zůstal sám na sedátku bryčky, v šedavém světle zářícím do noci. Koně zaržáli, zachvácení náhlým strachem.

Josef Gorzelski mohl být trochu přiopilý, mohl stárnout na své farnosti daleko od případné svatosti, mohl trávit čas hraním karet nebo trik-traku u kněžny a nadbíhat ovdovělým paničkám, byl ale nejen obyčejným vesnickým farářem. Především se cítil být polním knězem Dvacáté eskadry motorizovaných hulánů a v této úloze bral své poslání smrtelně vážně. Nikoli ve smyslu zdrženlivosti, skromnosti a zbožné pokory – to mu odjakživa nic neříkalo – ale pokud došlo k nejhoršímu, jeho víra se proměnila v žulovou skálu.

Ztěžka si povzdechl, vstal a otevřel schránku pod sedátkem bryčky. Zvedl odtamtud uzlíček, rozvinul kousek olivově zelené látky a vytáhl z ní trojhranné pouzdro se zakulacenými okraji. Třesoucí se, zimou a alkoholem ztuhlé prsty se chvíli potýkaly s řemenem, než se faráři podařilo otevřít víčko na kratší straně krabičky a vytáhnout olejovitě lesklou pistoli s dlouhou hlavní a rukojetí oblou jako madlo splachovadla. S cvaknutím natáhl zámek, otočil dřevěné pouzdro a jediným pohybem ho připevnil na konec rukojeti. Tímto způsobem upravená zbraň získala provizorní pažbu a kněz rotmistr Gorzelski předpokládal, že dnes bude potřebovat víc opěrných bodů než jen zemi pod nohama. Zvedl si límec pláště, z kapsy vytáhl růženec, který si pověsil na krk, přehodil pistoli do

levé ruky a udělal nad ní znamení kříže. Kromě růžence neměl nic, vždyť necestoval kvůli poslednímu pomazání, jen si chtěl zahrát whist. Mauser pod sedátkem bryčky s ním cestoval odjakživa – trochu jako památka a trochu pro jistotu. Jeden nikdy neví, jestli někdo, když v noci natrefí na vůz s bezbranným služebníkem Božím, nebude chtít začít potyčku. Dejme tomu nějaký socialista, například. Časy byly plné zkaženosti.

Kněz Gorzelski seskočil z dvoukolky, odhodil cigaretu na cestu, rozdrtil ji podrážkou, zlehka ve tmě nahmatal prsty křížek na konci růžence a přeskočil příkop. Potom se vydal přes pastvinu směrem ke světlu.

Uvnitř dřevěné schránky nalezl ještě řemen s karabinou, kterou připnul ke kroužku na konci rukojeti. Teď si mohl pověsit pistoli na rameno a v případě potřeby ukázat, že má prázdné ruce. Věděl, že pažbu popadne rychleji, než by kdokoli mohl čekat, a zbraň zůstane prozatím neviditelná.

Zatímco kráčel prázdnou pastvinou ke zvláštnímu ostrému světlu, které vrhalo na bodláky dlouhý stín, vzpomněl si na placatou kovovou lahvičku v kapse, kterou obvykle nikomu neukazoval, protože symbol Sboru polních kněží, přiletovaný k její stěně, mu připadal umístěný trochu rouhavě. Teď ale o sobě decka araku, šplouchající uvnitř, dávala vědět neobyčejně pokušitelsky. Ušel ještě pár kroků a napadlo ho, že tohle není dobrá chvíle na doušek před útokem. Už toho dneska vypil dost, je lepší mít jistější ruce.

K požehnání, přirozeně.

Viděl kruh hořících keřů, ale byl to normální oheň, pochopitelný a obyčejný. Mohl ho rozdělat kdokoli. Koule světle fialové záře, obklopující siluetu klečícího člověka i blesky sršící okolo a olizující neviditelnou kopuli, to už normální nebylo. Že by se rozbil nějaký aeroplán? pomyslel si kněz bezradně, dokonale si vědom toho, že si jen namlouvá nesmysly.

Už slyšel ostré praskání výbojů a zvláštní basové bručení, které rezonovalo až v zubech. Ve vzduchu to kovově

vonělo bouřkou a omamným kouřem hořících bylin. Po celém těle mu přeběhla zimnice. Drobné, bodavé jehličky, trochu jiné než ty, které způsobuje strach.

V dálce ponuře, sborově vyli psi.

Blesky náhle zhasly a zanechaly na Gorzelského sítnici stopu zelených klikyháků a smolnou černotu okolo. Jen kolem těla klečícího muže svítil zelenavý obláček, vrhající slabé světlo na trávu a knězův obličej.

Muž klečel, opíral se dlaněmi o zem, měl skloněnou hlavu a byl úplně nehybný, jakoby vyčerpaný. Jeho tělo, teď už dokonale viditelné, ještě zářilo zelenavým přísvitem připomínajícím fosforové světlo. Gorzelski dobře viděl široká ramena, záda prohnutá do oblouku a hýždě. Díval se, zatímco jeho mozek ohromeně mlčel.

Člověk, klečící v dokonale polokulovitém údolí lemovaném kruhem hořící trávy, najednou zvedl hlavu a pak s námahou vstal. Byl hodně vysoký; měl neobvykle pravidelné obličejové rysy. Nepozemsky pravidelné.

Kněz, bezhlesně pohybující rty, pozvedl v prstech kříž ek růžence.

Nahý muž potřásl hlavou jako omráčený boxer a narovnal se. Kněz klesl na kolena do mokré trávy.

„Pane, nejsem hoden…“ řekl. Nic víc ho nenapadlo. Odkašlal si. Hlas se nechtěl prodrat sevřeným hrdlem. „Nejsem hoden… ani jsem nikdy nevěřil v anděly… tedy… Ježíši, pomoc…“

„Všichni, kdo uvěřili, byli jedné mysli a jednoho srdce,“ pronesl náhle cizinec mohutným hlasem. „A nikdo neříkal o ničem, co měl, že je to jeho vlastní, nýbrž měli všechno společné.“

„Skutky apoštolské: 4,32…“ poznal Gorzelski. Příběh o společném majetku. A tehdy pochopil, že ať už je cizinec kdokoli, je zmrzlý, protože je nahý. Sundal si plášť a podal mu ho.

„Nikdo mezi nimi netrpěl nouzi,“ pokračoval cizinec, zatímco si oblékal kněžský plášť, „neboť ti, kteří měli pole nebo domy, prodávali je, a peníze, které utržili, skládali

apoštolům k nohám. Z toho se rozdávalo každému, jak potřeboval."

„Ano, ano… přirozeně," mumlal ohromený kněz, šátrající v kapsách, jak se snažil najít náprsní tašku. Nebyl si jistý, jestli dvacet guldenů, které nosíval na drobné výdaje, a šestnáct padesát, které vyhrál ve whistu na hraběti, je vhodný dar andělovi.

„Ananiáši, proč satan ovládl tvé srdce," řekl anděl sametovým hlasem, „že jsi lhal Duchu svatému a dal stranou část peněz za to pole?"

Kněz ztuhl. Dobře si pamatoval, co bylo dál.

Pochmurná obloha nad horizontem se začala rozjasňovat. Drobný déšť uhasil doutnající trávu a šedivý kouř z dokonale kruhového spáleniště pohltily nízké, v chuchvalcích se převalující vrstvy mlhy. Nastával ponurý, kalný úsvit.

Krákaly vrány.

Na cestu vyšel vysoký muž v černém plášti a příliš krátké sutaně. Rukávy mu sahaly sotva k loktům. Z ramene mu na řemeni visela pistole s dlouhou hlavní a dřevěnou pažbou připevněnou k rukojeti. Muž si posunul biret do týlu, vytáhl placatku ozdobenou symbolem Sboru polních kněží a zhluboka se napil, načež si mezi rty zasunul cigaretu a jednou rukou rozžehl zápalku. Odhodil ji na zem, a šoupaje rozšněrovanými botami vykročil k malé bryčce stojící na cestě, sotva viditelné v kalném světle úsvitu.

Koně nejistě ržáli a přešlapovali na místě, vyděšeně se ohlíželi přes rameno.

Muž vyskočil na kozlík a povolil brzdu.

„Tak, hnědáci," řekl, „jedeme na faru."

*

„Mohu přisednout?" Meier zvedl pohled od novin a beze slova ukázal na protější židli. Muž se posadil, ale klobouk si nesundal. Meier se napil kávy a zvedl krabičku cigaret,

aby nabídl hostu. Muž pohybem hlavy odmítl a pak se k němu naklonil.

„Není dobře, že sou tak snadno k nalezení, pane Meier. To jim říkám já."

„Proč, pane Holzmane?"

„Najali si mě, poněvadž chtějí vědět, až se něco stane. Ale mně přijde, že až se dozvěděj, že se to stalo, asi budou muset pláchnout, pane Meier."

„Pane Moňku," řekl Meier klidně, „přestaňte se předvádět a mluvte normálně. Tohle není kabaret. Ničemu nerozumím. Kam mám utíkat?"

„Ech, a co že se jim nelíbí moje normální mluva? Copak mluvím nenormálně? Já za nimi přišel jako Moněk Holzman, a Moněk Holzman mluví normálně. Až budu potřebovat vypadat jako gój, budu mluvit jako Eugeniusz Bodo."

„K věci."

„Pán chtěl vědět, až se stane několik věcí. Tak jim říkám, že se staly."

„Takže?"

„Šel jsem do jejich domu. Měl jsem od svých lidí telefon i depeši. Sebral jsem se a přijel taxíkem, pane Meier, bude je to stát gulden a čtyřicet grošů celkem. Dorazím tam a ta dívenka, která u nich vaří, mi říká, že pán odešel. Pomyslím si: je pátek, pan inženýr Meier sedí v ‚Ziemianské' dole, čte noviny a pije kávu. A když to vím já, tak ti, kdo pána hledají, to budou vědět taky. Není dobré vždycky dělat jedno a to samé. Jsou předvídatelní, pane Meier."

„Co se stalo?"

„Minulej tejden někdo vyraboval faru a kněze našli mrtvého na poli, úplně nahého. Jak pán říkal. Sebrali mu peníze, které měl u sebe, všechny cennosti z fary, a dokonce i bryčku. Ale vzali, představ si, i plášť a všechno, co měl na sobě, dokonce i boty a – ráčejí prominout – nechali ho tam s holým pinďourem. Zlomili mu vaz. Stalo se to na Podolí. Pán mi taky přikázal prověřit výhry. A co by řekli? V Berdyčově jeden kněz o tři dny později vyhrál na dosti-

zích deset tisíc. To bylo poprvé. Podruhé policie ve Lvově našla v noci jednoho vašnostu, taky byl úplně nahý a mluvil z cesty. Jako by ztratil paměť. Věděl jenom, jak se jmenuje. Ach, číšník, objednaj mi kmínku, pane Meier, sto gramů, a voni ať si taky radši dají koňak. Ten zadržený, pane Meier, v base zářil, jako by ho natřeli fosforem. Do rána ho to přešlo. K tomu o několik dní později ten se ztrátou paměti pláchnul ze špitálu, a úplně stejnej chlápek vyhrál v loterii ‚Jetelíček' dva tisíce guldenů. To jsou dva. A taky pán ráčil říkat, že se to může stát. Potřetí někdo zamordoval oficíra artilerie a taky ho nechal s holým zadkem na ulici. Peníze, oblečení, všechno. A to je, pane Meier, tři. Ale to bylo včera v Povislí. V tom samém Povislí jedna ženská udělala rozruch, že viděla ďábla, co se narodil z blesků. Čím dál blíž. Pán nikdy neříkal, o co mu jde, ale já myslím, že budou muset rychle odjet. Mám pravdu, nebo ne?"

„Jak vás napadlo, že mě někdo hledá?"

„A kdo říkal, že mě něco napadlo? Rozumím tomu, když někoho praští po hlavě a ukradnou mu peníze. Ještě dokážu pochopit hodinky nebo třeba kožich. Ale když někdo ukradne dokonce i kalhoty a boty, to už není normální. Tak jako není normální zabít člověka pro pár grošů a nějaké hadry. Co je to za kšeft, co se za tím skrývá? Já nepotřebuju, aby mě něco napadalo, já jsem detektiv a potřebuju, aby mi pán zaplatil za práci, co pro nich dělám. Jestli vodjedou nebo pána najdou nahýho na nějakým poli, kdo mi zaplatí? Král Zikmund? Já nepracuju proto, že nemám co dělat, pane Meier. Sem jenom ubohý Žid, ale nejsem tak hloupý, abych nepochopil, že nepotřebujou informaci o těch naháčích jenom tak z plezíru. Oni vypili ten koňak jedním douškem. Kdo takhle pije francouzský koňak, pane Meier? Možná nějaký Rusák… A ta cigareta, co mají v ústech, k čemu jim je, když ta předchozí ještě hoří v popelníku?"

„A kdo tvrdí, že nezaplatím?" zeptal se Meier a přistihl se při tom, že začíná mluvit se stejným přízvukem jako detektiv. „Dostanete svůj honorář, třeba hned. Šekem."